

Nuuk 22.januar 2015

Til Departementet for Finanser og Indenrigsanliggender
Økonomi og Personalestyrelsen
Email: anad@nanog.gl

Vedr. høring af forslag til "Retningslinjer om whistleblowerordningen i Selvstyrets administration".

Overordnede kommentarer

Transparency International Greenland har modtaget ovenstående høring den 18.december 2014, med høringsfrist den 26. januar 2015.

Transparency International Greenland (TIG) er en organisation, der arbejder for forebyggelse af korruption i Grønland i samarbejde med den internationale paraplyorganisation Transparency International.

TIG hilser velkommen, at Naalakkersuisut arbejder for åbenhed og transparens i administrationen. De i høring udsendte "Retningslinjer om whistleblowerordningen i Selvstyrets administration" ser TIG som et skridt i retning af at få indført en egentlig whistleblowerordning i landet.

TIG finder det positivt, at Selvstyrets administration gennem en whistleblowerordning vil sikre betryggende rammer for det personale, der ønsker at videregive oplysninger om grove eller væsentlige fejl.

Whistleblowerordning og beskyttelse af whistleblowers ses også i FN's konvention mod korruption (UNCAC), hvor beskyttelsen er beskrevet i artikel 33.

Transparency International skriver om whistleblowers: "whistleblowers play an essential role in exposing corruption, fraud, mismanagement and other wrongdoing that threaten public health and safety, financial integrity, human rights, the environment and the rule of law. By disclosing information about such misdeeds, whistleblowers have helped save countless lives and billions of dollars in public funds, while preventing emerging scandals and disasters from worsening"¹.

Inatsisartuts Lovudvalg afgav i efteråret 2013 (EM2013/86) en betænkning, som grundigt og på udmærket vis beskrev, hvilke formelle krav der skal være indfriet før indførelse af en whistleblowerordning.

Naalakkersuisut skrev i svarnotat (EM2013/86), at " Det er væsentligt for Naalakkersuitsut at få afdækket og undersøgt de mangeartede forhold, herunder økonomiske og administrative konsekvenser, som har betydning i forhold til udfærdigelse af regelsæt, som muliggør en etablering af whistleblower ordninger. Naalakkersuisut overvejer at komme med et forslag omkring whistleblower-ordninger i løbet af 2014, når en mere tilbundsående analyse omkring de ovenfor nævnte forhold er blevet undersøgt." TIG ser frem til resultatet af denne analyse.

Området er komplekst, men for TIG er der ikke tvivl om, at en egentlig whistleblowerordning dækkende også private virksomheder fordrer enten, at Grønland vedtager en lov i stil med den Persondataloven (som den kendes i Danmark) eller at ordningen reguleres i en særlig lov.

¹ Transparency International. International principles for whistleblower legislation.

Datatilsynet har udarbejdet et sæt retningslinjer for krav til de whistleblowerordninger, den skal godkende. Dette er for at beskytte personfølsomme oplysninger. Offentligt ansatte har allerede i dag pligt til at sige fra overfor åbenbare ulovligheder. Denne pligt medfører også en ret til at henvende sig til eksterne myndigheder. Der er derfor i Danmark ikke pligt for offentlige myndigheder til at søge godkendelse men blot at meddele Datatilsynet, at der er en whistleblowerordning.

TIG udgiver, på baggrund af mange henvendelser, formentlig i marts 2015 en "Håndbog om offentligt ansattes ytringsfrihed". En håndbog, som TIG håber, kan bidrage til afklaring af de mange spørgsmål, som offentligt ansatte, organisationer og det offentlige måtte have om de ansattes ytringsfrihed.

TIG har følgende kommentarer til de enkelte dele af forslag til "Retningslinjer om whistleblowerordningen i Selvstyrets administration"

- Selvstyret har mange samarbejdspartnere, en whistleblowerordning som den forelagte kunne udvides til de firmaer, der har servicekontrakter med Selvstyret.
- Der er rigtig mange henvisninger. Retningslinjerne bør forenkles, således at det ikke mindst for de ansatte er lettere forståeligt.
- Det fremgår af §3, stk.6, at Intern Revision er ansvarlig for varetagelse af administrationen. TIG vil, med henvisning til erfaringer fra private virksomheder i Danmark² anbefale, at en ekstern enhed står for modtagelse af henvendelser.

Såfremt ovenstående giver anledning til spørgsmål eller kommentarer er Transparency International Greenland naturligvis åben for eventuel uddybning.

Med venlig hilsen

Anita Hoffer
formand

² IDA, Ingeniørforeningen (2012). Whistleblowerordninger, Erfaringer fra ordninger i private danske virksomheder.